

SUOMUSSALMEN KUNNAN

Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi

Sivistyslautakunta 21.6.2023 §

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi on kirjattu koulun järjestyssääntöihin sekä erilaisiin koulutyötä tukeviin suunnitelmiin, kuten suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisemiseksi, kriisisuunnitelmaan, pelastussuunnitelmaan, toimintamalli poissaoloihin, kasvatuskeskustelujen käymiseksi laadittuun suunnitelmaan, toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sekä Suomussalmen kunnan opiskeluhoitosuunnitelmaan.

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

5.6.1. Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi

Oppilaiden poissaolot ovat lisääntyneet ja jatkuessaan ne voivat johtaa kouluakäymättömyyteen, jonka seuraukset voivat olla vakavia. Pitkittynyt poissaolo koulusta on usein oire jostakin oppilaan kehitystä vaarantavasta tekijästä. Koulupoissaolot voivat olla esimerkiksi oppilaan oppimiseen, fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen, koulun toimintaan, kavereihin tai kodin ja vanhemmuuden haasteisiin liittyviä.

Pitkittyessään poissaolot vaarantavan oppilaan mahdollisuuksia suoriutua oppivelvollisuudesta ja syrjäyttävät jatko-opinnoista. Vaarana on muita alempi koulutustaso ja jäädä ilman ammattia. Tämä voi johtaa työttömyyteen. Koulua käymättömyydestä voi seurata mielenterveyden ongelmia, syrjäytymistä ja päihdeongelmia.

Oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi laaditulla toimintamallilla ja sen kehittämällä halutaan tukea oppilaiden edellytyksiä perusopetuksen suorittamiseen.

Poissaoloihin puuttuminen on ennaltaehkäisevää, oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa, positiivista ja oppilaan yksilöllistä kohtaamista. Yhtenäinen malli ja ohjeistus mahdollistavat läpinäkyvän ja yhdenvertaisen kohtelun kaikille oppilaille. Portaittain etenevät toiminnot helpottavat esimerkiksi arviointikeskustelussa oppilaan poissaolojen käsittelyä, mitä poissaolojen määrä tarkoittaa ja millaisia toimenpiteitä tarvitaan.

Koulunkäynnin pulmat näkyvät usein ensin kotona, kun kouluun lähteminen tuntuu vaikealta. Vähitellen myöhästelyt lisääntyvät ja muuttuvat yksittäisiksi poissaolotunneiksi. Oppilas saattaa olla pois tietyiltä tunneilta, tiettyyn aikaan päivästä tai viikosta. Poissaolojen lisääntyessä mahdollisuus kouluakäymättömyyteen kasvaa. Mitä pitemmäksi yhtenäinen poissaolojakso venyy, sitä hankalampaa kouluun palaaminen on.

Tyypillisimpiä koulunkäynnin ongelmia ennakoivia hälytysmerkkejä ovat mm.

- Useita luvattomia poissaoloja tai myöhästelyä
- Poissaoloja erityisesti sellaisina päivinä, jolloin on koe tai tietyn aineen oppitunti
- Vaikeus palata kouluun loman tai sairauden jälkeen
- Lisääntyneet käynnit kouluterveydenhoitajan luona
- Lisääntyneet psykosomaattiset oireet mm. päänsärky tai vatsakipu
- Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana
- Selvitetty poissaolot, kun ne ovat jatkuvia tai niitä on paljon (n. 30 h/kk)
- Poissaolojen syynä oleva sairaus ei ole selkeä ja poissaolo jatkuu pitkään ilman lääkärin tai hoitavan tahon lausuntoja
- Oppilaan suoriutumisen taso laskee merkittävästi

Alttiutta poissaoloihin lisäävät myös trauma tai läheisen kuolema sekä koulun vaihdokset ja nivelvaiheet esim. siirtyä alakoulusta yläkouluun. Myös oppimisvaikeudet sekä koulukiusaaminen tai yksinäisyys lisäävät poissaolojen riskiä.

Ennaltaehkäisevät työtavat ja toimenpiteet:

- Kouluun kiinnittymisen tukeminen ja läsnäolon myönteinen huomioiminen
- Oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukeva toiminta
- Oppilaan mahdollisuudet vaikuttaa ja tehdä valintoja sekä tunne siitä, että pärjää ja tulee hyväksytyksi omana itsenään
- Positiivisen palautteen antaminen ja oppilaan yksilöllinen kohtaaminen.
- Läpi lukuvuoden jatkuva ryhmäytyminen ja luokkien ryhmäyttäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen arjen koulutyössä
- Opettaja seuraa ja puuttuu aktiivisesti oppilaan poissaoloihin
- Poissaolojen systemaattinen seuranta osana yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaa ja opiskeluhoitosuunnitelmaa
- Vuorovaikutteinen yhteistyö kodin ja koulun välillä
- Tarvittaessa opetusjärjestelyjen räätälöinti koulukäynnin turvaamiseksi

Suomussalmen kunnan malli poissaolojen seurantaan ja toimenpiteisiin

Opetuksen järjestäjän on seurattava perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja ja ilmoitettava poissaoloista huoltajalle. (POL 26 §)

POISSAOLOJEN SEURANTAMALLI

SUOMUSSALMI

Huoltajalla on lainmukainen velvollisuus varmistaa, että huollettavan oppivelvollisuus tulee suoritettua. (OVL 9 §)

Ennaltaehkäisevä toiminta

- Oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukeva toiminta
- Läpi lukuvuoden jatkuva ryhmäytyminen
- Koulun kiinnittymisen tukeminen ja läsnäolon myönteinen huomiointi
- Positiivisen palautteen antaminen ja oppilaan yksilöllinen kohtaaminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen
- Poissaolojen seuranta osana yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintaa ja opiskeluhoitosuunnitelmaa
- Vuorovaikutteinen yhteistyö kodin ja koulun välillä
- Opettaja seuraa ja puuttuu aktiivisesti oppilaan poissaoloihin

Puutu heti ja selvitä oppilaan sekä huoltajan kanssa

- Luvattomat poissaolot
- Selvittämättömät poissaolot tai puutteelliset poissaoloselvitykset
- Toistuvat ja pitkäkertoiset poissaolot
- Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta tai tietyiltä viikonpäiviltä
- Toistuvat myöhästymiset
- Poistumiset kesken oppitunnin tai koulupäivän
- Oppilas on koulussa, mutta ei oppitunneilla
- Opettaja seuraa ja puuttuu aktiivisesti oppilaan poissaoloihin

Yli 30 h alakoulu / 50 h yläkoulu *)

- LO selvittää poissaoloja keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO konsultoi oppilashuoltoa matalalla kynnyksellä, jos oppilaasta, oppimisesta tai koulunkäynnin etenemisestä on huolta
- LO sopii tarvittaessa tukitoimet ja seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO kuittaa Wilman huolisignaalin

Yli 50 h alakoulu / 70 h yläkoulu *)

- LO selvittää poissaoloja uudelleen keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää tarvittaessa luvan yksilölliseen opiskeluhoitopalaveriin
- LO konsultoi tarvittaessa opiskeluhoittoa
- LO kutsuu yhteisen harkinnan mukaan koolle yksilöllisen opiskeluhoitopalaverin, jos opiskeluhoito näkee sen tarpeelliseksi koulunkäynnin tai hyvinvoinnin kannalta. Palaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä ja sovitaan tukitoimista, seurannasta sekä vastuuhenkilöistä.
- Jos yksilöllistä opiskeluhoitopalaveria ei järjestetä, LO sopii tukitoimet ja seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa

Yli 80 h alakoulu / 100 h yläkoulu *)

- LO selvittää poissaoloja uudelleen keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää luvan yksilölliseen opiskeluhoitopalaveriin
- LO kutsuu koolle yksilöllisen opiskeluhoitopalaverin. Yksilöllisessä opiskeluhoitopalaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä ja sovitaan tukitoimista, seurannasta sekä vastuuhenkilöistä. Tarvittaessa konsultoidaan ja kutsutaan palaveriin koulun ulkopuolisia toimijoita
- LO tekee 1) huoli-ilmoituksen eli sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioinnista tai 2) lastensuojeluilmoituksen, jos tilanne ei tehostetuista tukitoimista, seurannasta ja huoltajien kanssa tehdystä yhteistyöstä huolimatta korjaannu

*) Poissaolojen laskennassa huomioidaan kaikki poissaolot koko lukuvuoden ajalta.

1) Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioinnista edellyttää aina lapsen tai huoltajan suostumuksen.

2) Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä ilman huoltajan suostumusta. Suositellaan tekemään [lasu](#)-ilmoituksen yhteistyössä huoltajien kanssa.

64°53'05"N
028°54'45"E

Tehtävät ja vastuut poissaolojen ehkäisemiseksi, seurantaan ja toimenpiteisiin

Oppilas

Oppilaalla on oikeus käydä koulua ja vastuu osallistua säännöllisesti koulutyöhön. Oppilas voi olla yhteydessä opettajaan tai muihin koulussa työskenteleviin aikuisiin, mikäli tuntee itse huolta omasta koulunkäynnistään.

Huoltaja/laillinen edustaja:

Oman lapsen kanssa keskustelua asiasta. Vastuu oppilaan kouluun tulemisesta.

Luvalliset poissaolot haetaan Wilmassa → 1-3 pv luokanopettaja/-valvoja → yli 3 pv rehtori/koulunjohtaja

Poissaolosta ilmoitetaan joko etukäteen tai äkillisestä poissaolosta samana päivänä

Wilman kautta tai puhelimitse. Jos huoli herää lapsen poissaoloista, matalalla kynnyksellä yhteys luokanopettajaan/-valvojan ja/tai opiskeluhoitopalveluiden toimijaan.

Luokanopettaja/luokanvalvoja

Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa luokkansa oppilaiden poissaoloja Wilmassa:

Luvattomat poissaolot

- Selvittämättömät poissaolot tai puutteelliset poissaoloselvitykset
- Toistuvat ja pitkäkertoiset poissaolot
- Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta, tietyiltä viikonpäiviltä tai yhtä aikaa kavereiden kanssa.
- Toistuvat myöhästymiset
- Poistumiset kesken oppitunnin tai koulupäivän
- Oppilas on koulussa, mutta ei oppitunneilla

Aineenopettaja ilmoittaa luokanvalvojalle yksittäisessä oppiaineessa toistuvista poissaoloista. Opettajat sopivat työnjaosta liittyen huolen puheeksi ottamiseen.

Poissaolojen seurantomallin tuntirajat:

Poissaoloja yli 30 h alakoulu / 50 h yläkoulu *)

- LO/LV selvittää poissaoloja keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO/LV konsultoi opiskelijahuoltoa matalalla kynnyksellä, jos oppilaasta, oppimisesta tai koulunkäynnin etenemisestä on huolta
- LO/LV sopii tarvittaessa tukitoimet ja seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO/LV kuittaa Wilman huolisignaalin

Poissaoloja yli 50 h alakoulu / 70 yläkoulu *)

- LO/LV selvittää poissaoloja uudelleen keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää tarvittaessa luvan yksilölliseen opiskelijahuoltopalaveriin
- LO/LV konsultoi tarvittaessa opiskelijahuoltoa
- LO/LV kutsuu yhteisen harkinnan mukaan koolle yksilöllisen opiskelijahuoltopalaverin, jos opiskelijahuolto näkee sen tarpeelliseksi koulunkäynnin tai hyvinvoinnin kannalta. Palaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä ja sovitaan tukitoimista, seurannasta sekä vastuuhenkilöistä.
- Jos yksilöllistä opiskelijahuoltopalaveria ei järjestetä, LO/LV sopii tukitoimet ja seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa

Poissaoloja yli 80 h alakoulu / 100 h yläkoulu *)

- LO/LV selvittää poissaoloja uudelleen keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää luvan yksilölliseen opiskelijahuoltopalaveriin
- LO/LV kutsuu koolle yksilöllisen opiskelijahuoltopalaverin. Yksilöllisessä opiskelijahuoltopalaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä ja sovitaan tukitoimista, seurannasta sekä vastuuhenkilöistä. Tarvittaessa konsultoidaan ja kutsutaan palaveriin koulun ulkopuolisia toimijoita
- LO/LV tekee 1) huoli-ilmoituksen eli sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioinnista tai 2) lastensuojeluilmoituksen, jos tilanne ei tehostetuista tukitoimista, seurannasta ja huoltajien kanssa tehdystä yhteistyöstä huolimatta korjaannu, eikä terveydentilan selvittelyssä tai muussa puuttumiskäytännössä ole löytynyt hyväksyttävää syytä poissaoloihin.

*) Poissaolojen laskennassa huomioidaan kaikki poissaolot koko lukuvuoden ajalta.

LO/LV, opettaja, huoltaja tai oppilas itse voi ottaa yhteyttä opiskelijahuollon henkilöihin poissaoloihin liittyvien syiden selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Myös opiskelijahuollon edustaja voi pyytää koolle kodin ja koulun edustajat palaveriin oppilaan poissaolojen ehkäisemiseksi ja ratkaisun tekemiseksi niin että koulunkäynti sujuu.

Yhteistyö alkaa LO/LV:n yhteydenotolla kotiin oppilaan poissaolojen selvittämiseksi. Riippuen poissaolojen syystä, LV/LO pyytää, oppilaan ja huoltajan luvalla opiskelijahuollon työntekijän/-jät mukaan selvittämään poissaolojen syytä ja mukaan poissaolojen seurantaan.

Oppilaiden poissaoloihin puututaan aina niin, että oppilasta kuullaan hänen poissaoloistaan. Yhteydenotoissa huoltajiin, opiskeluhuoltoon tai sosiaalitoimeen noudatetaan aina avoimuuden yhteistyön periaatteita.

Koulupoissaolot tilastoidaan vuosittain koulun johdon toimesta. Poissaoloihin liittyvien toimintamallien toimivuutta arvioidaan niin koulun kuin opetuksen järjestäjän tasolla ja kehitetään siitä saadun tiedon pohjalta. Mallin toimivuudesta voi antaa suoraa palautetta koulujen rehtoreille tai sivistysjohtajalle.

1 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022)

2 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013)

3 Perusopetuslaki 3 § (626/1998)

4 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1287/2013)

5 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § (1287/2013)

6 Terveystieteidenhuoltolaki 16 § (1326/2010), Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 7 § (338/2011)

7 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013), Terveystieteidenhuoltolaki 15 a §, 16 §, 17 a § (1326/2010), Sosiaalihuoltolaki 5 §, 10 §, 27 c § (1301/2014)

8 Perusopetuslaki 11 §, 14 § (626/1998)